

УДК 73(510)

Ібо Чжан

аспірант кафедри ТІМ НАОМА

Науковий керівник: професор О. Федорук

Спілка скульпторів Сучжоу: симбіоз традицій та модерності

Анотація. У статті вперше простежуються шляхи розвитку скульптури в Суджоу (провінція Цзянсу) – важливому культурно-мистецькому центрі Середнього Китаю.

У дослідженні йдеться про логічні мотивації, що зумовили розвиток скульптури в головному місті Китаю – Суджоу провінції Цзянсу, а саме: якісну підготовку мистецьких кадрів; зв'язок зі світовими мистецькими центрами; організацію об'єднання скульпторів у Спілку, що спонукало їх до колективної презентації творчості у виставках 2015 р.

Ключові слова: державна спілка скульпторів, традиція, сучасна пластика, теракотові воїни Ян Міня, Університет технологій та дизайну, експозиція, етнонаціональний, модернізм, інновації, академізм, «червона класика», комунікативність.

Постановка проблеми. У сучасному візуальному мистецтві спостерігається успішний розвиток регіональних відмінностей скульптури, серед яких виокремлюється такий важливий культурно-мистецький та промислово-економічний центр Середнього Китаю, як Сучжоу провінції Цзянсу. Динаміка процесу викликана фактором успішної підготовки покоління майстрів пластики, що зумовило активізацію уваги до скульптури, а звідси – увагу до її презентації на різних виставках. З одного боку, такий сплеск був визначений організаційно завдяки демонстрації виставки 2015 р., приуроченої заснуванню спілки скульпторів міста, а з іншого – зростанням кількості молодих мистців, завдяки успішній професійній підготовці покоління

нових творців, котрі чимраз більше ототожнюють творче персональне покликання з світовими візуальними практиками.

Актуальність теми зумовлена мистецтвознавчою потребою у висвітленні й узагальненні мистецьких рухів і практик, креативних ініціатив нового мистецького мислення в атмосфері загальнокитайського й регіонального на рівні Сучжоу.

Дослідження новітніх процесів мистецької практики збагачує мистецтво-знавчий дискурс і бачення проблеми в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практика скульпторів Сучжоу привертає увагу в загальному вимірі китайської мистецької творчості. В українському мисте-

цтвознавстві тема висвітлена на прикладі видатного мистця Шен Цянгуо, чия практика відповідає характерові інтенсивного розвитку міста. Зовсім недавно вийшов у світ двохтомний каталог, що об'єднує художників традиційної пластики і мистецтвознавчого спрямування [3; 4]. Автор фундаментальної праці Ван Сяодум зробив вагомий внесок у дослідження скульптури Середнього Китаю. Базовими працями можна вважати монографії Сун Ченьхуа: «Історія китайської скульптури», «Модерна скульптура Китаю»; Ван Цюна «Історія китайської античної скульптури»; Фань Діан «Сучасне китайське мистецтво 1979–1999 р. Скульптура, кераміка, графіка»; Чен Пей: «Колекція каталогів сучасної китайської скульптури», «Скульптура Китаю – скульптура, місто»; Ван Цяньліан «Каталог скульпторів Сучжоу».

Важливими для даного дослідження є також праці таких західних науковців, як С. Фінджеральда («Китай. Історія культури»), Е. Грищака («Пекин: Китайська стіна»), Г. Крюгера («Китай. Полная история Поднебесной»).

Мета статті – простежити шлях розвитку сучасної скульптури Сучжоу в контексті її організаційної інтеграції на рівні утвореної 2014 року Спільки скульпторів Сучжоу. Зауважимо, що виставкою 2015 року митці продемонстрували зв'язок з глибокими традиціями художньої культури Середнього Китаю й необхідність входження власної практики в новітні творчі концепти; також учасниками виставки показано якими засобами досягнуто освоєння модерного та по-

стмодерного простору.

Автором поставлене завдання дослідити практики на ґрунті першої виставки скульпторів Сучжоу, що концептуально дають підстави для твердження про новітній мистецький дискурс у межах пластики. Така практика привернула увагу до ініціатив мистецького простору Сучжоу художників з близького від Сучжоу Шанхая, а також міст Пекіна, Нанкіна, не кажучи про зацікавлення потенційними можливостями творчих особистостей із Сінгапура – міста-побратима Сучжоу, Тайваню і США.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучжоу – місто з багатовіковою історією, засноване ще у 514 р. до н.е., на сьогодні йому вже понад 2500 років. Сучжоу нині – це батьківщина високоосвічених людей, один з найважливіших центрів культурно-мистецького життя давнього Китаю – місця заснування шкіл поетів, музикантів, художників-пейзажистів в часи династії Мін [1].

Сучжоу – осередок багатьох мистецьких центрів й окраса живопису та каліграфії. Особливої уваги заслуговує традиція, що вплинула на історію гравіювання печаток – традиція стилю чжуань, якій уже понад кілька сотень років. Вона в особливій шани сьогодні. Гравіювання печаток опосередковано стосується мистецтва скульптури міста Сучжоу. За часів давнього Китаю скульптура слугувала як атрибут для гробниць та для буддизму. Однак у повсякденному житті частіше використовувалося мистецтво народного гравіювання технологічного характеру. Серед дав-

ніх скульпторів Китаю відоме ім'я жителя Сучжоу Ян Хуейчжи, який творив в епоху династії Тан.

Визначною сторінкою в історії китайської давньої скульптури стала традиція гравіювання на камені, дереві, цеглі, нефриті та фруктових кістках, яка й досі передається від покоління до покоління. Сучжоу стало одним з найважливіших міст мистецтва народної пластики Китаю, що була поширена в усій країні [3].

Упродовж останніх 20 років місто Сучжоу (провінція Цзянсу) посідає перше місце в Китаї за рівнем розвитку економіки. Більше 50 % підприємств з іноземним капіталом зробили інвестиції в це місто, що сприяло ефективності економіки. Таким чином, упродовж 10 останніх років сучасна міська скульптура набула значного розвитку [4]. Як наслідок виникла велика кількість підприємств з виготовлення скульптури, виховано чимало талановитих скульпторів, які успішно займалися художньою творчістю у цій галузі. До 2014 року в Сучжоу не існувало жодної державної спілки скульпторів. Таке становище не сприяло успішному розвитку цього виду мистецтва, що добре розуміли митці-скульптори. Саме їхніми стараннями в Університеті технологій та дизайну Сучжоу, що вважається найсильнішим і найдавнішим проєкним Університетом живопису та мистецтва в місті були започатковані основи для розвитку сучасного руху за підтримки державного й місцевого відділів культури, управління державної адміністрації, а також за ініціативи 20 уповноважених представників мистецького світу.

Так, 10 квітня 2015 р. було засновано Спілку скульпторів Сучжоу [5].

На честь цієї великої події у всесвітньвідомому парку Чжочжені та художній галереї Університету технологій та дизайну були організовані міжнародні виставки скульптури – масштабні експозиції пластики в історії давнього міста.

Спілка скульпторів міста Сучжоу, порівняно з аналогічними творчими організаціями інших міст, провінцій, має характерну особливість: співіснування етнічних традицій та модерних інновацій. Відносна культурна локальність міста, з історичної точки зору, сприятливо впливала на збереження традиційних засад народного мистецтва від покоління до покоління, дозволивши гравюрі та скульптурі «утримати» відповідний національний колорит та почуття, зберегти свій локальний «смак». Однак швидкі темпи розвитку економіки міста створили сприятливі умови для появи групи видатних (за останні 15 років) скульпторів, які поєднали народне та західне види мистецтв. Під впливом народного традиційного естетичного клімату було започатковано особливий стиль етнонаціонального мистецтва, що став пріоритетним в даний історичний момент [6].

Згадувана автором дослідження виставка 2015 р. відбувалася у двох експозиційних павільйонах. Виставка, що проходила на території Університету технологій та дизайну представила сучасне мистецтво та західний академізм, причому велика кількість експонованих творів належала молодим скульпторам, що демонструвало життєву енергію

Іл. 1. Сон Шуейгуань.
Фруктові кісточки

сьогочасного мистецтва міста. Друга виставка, що відбулася у славетному приватному саду-парку Джуоджен, представляла твори, виконані митцями старшого покоління, завдання яких – продемонструвати традиційне мистецтво гравюри [7].

Яскравою категорією стародавньої традиційної скульптури Китаю є скульптура технологічного характеру. В давнину найбільш розповсюдженою на півночі Китаю була буддистська скульптура та скульптура для гробниць, тоді як у південному регіоні перевагу надавали технологічній скульптурі, найвідомішими прикладами якої були різьблення по дереву, нефриту, бамбуку, на кісточках фруктових плодів та виготовлення фігурок із коріння дерев [8].

Іл. 2. Жен Мінхуа.
Фруктові кісточки

Місто Сучжоу – одне з найвідоміших місць виготовлення традиційної технологічної скульптури в стародавньому Китаю. Це традиційне мистецтво з багатовіковою історією збереглося й донині. Що ж до спілки скульпторів м. Сучжоу, то одним з її членів є група майстрів гравюри та прикладного мистецтва, куди входять такі відомі у Китаї спеціалісти з різьблення по нефриту, як Юй Тін, Ма Хонвей і Цзян Сі; майстри різьблення по дереву: Чжун Цзіньде, Цай Юньді та Лю Імін; майстри різьблення на кісточках фруктових плодів: Сон Шуейгуань, Сун Мейїн, У Цзяньдун та інші [9]. Їхні скульптурні витвори змогли зберегти сутність давньої традиційної технологічної скульптури Китаю (Іл. 1, 2, 3, 4).

На першій виставці спілки скульпторів м. Сучжоу (2015) увагу було приділено не лише традиційній, але й

Іл. 3. Ма Хонвей. Нефрит

сучасній скульптурі. Так, на виставку Спільною було запрошено чимало видатних сучасних майстрів з усієї країни, зокрема: Лі Сянцзюнь, Цен Ченган, Лі Хе, Чжао Мен, Вей Сяомін, а також Цю Тайян і Ху Дунмін (родом із Тайваню), та Ян Цзицян, Цай Веньцзя, Се Дунлян (родом з Сінгапуру), що підняло престиж експозиції до міжнародного рівня.

Проте, головна роль була відведена місцевим сучасним художникам Сучжоу. Особливу увагу привернув модерністично транслітерований ряд історично знаних теракотових воїнів, що немовби повертали пам'ять до знаного класичного поховання восьмитисячної теракотової армії з гробниці імператора Цінь Шихуанді [10]. Модерністична «презентація» армії була успішно втілена в техніці полімеру головою спілки скульпторів

Іл. 4. Сю Венпін.
Один із 24 богів. Дерево

Ян Міном; масштабну композицію авторові вдалося просторово реалізувати на майдані Сохо біля Олімпійського стадіону, в північному районі Бейдзіна [13]. Інтерпретація сучасником давньої ідеї була зумисне включена до контексту театралізованого дійства, що передбачало кінетизм групових або окремих постатей – вершників або піших «акторів армії». Композиція об'єднувала групи воїнів у різних ситуаціях: у наступі зі списками, в динаміці уявної битви, окремі постаї – вершники або, навпаки, як в історичній теракотовій армії, воїни, що зображені, немовби ізольовано

Іл. 5. Ян Мін.
Про біг. Фарбований полімер. 2014

від маси війська. Серія Міна посіла чільне місце в експозиції виставки, сколихнувши уяву масштабами того, що відбулося в минулому: від майстерні вона перетнула виставковий простір і далі була вже реалізована на майдані Сохо.

Здобули визнання поза межами Сучжоу інші твори Ян Міна: «Я вище, аніж я» (2010), «Краєвид з дівчинкою» (2013), «Краєвид з жіночою фігурою» (2014), де ілюзія можливого доведена до стану сприйняття реально неминучого, і де психологічне відчуття такого моменту, що має настати, внутрішньо логічно вмотивоване (іл. 5).

Духом мистецької свободи пройнята вся мистецька спадщина знаного в Китаї скульптора із Сучжоу Шен Цянгуо – монументально-просторова, станкова, декоративно-паркова, а також рівноцінний їм *sculpture art*. Твором, який зробив відомим ім'я молодого скульптора стала монументальна композиція заввишки 8, 8 м, відкрита з нагоди 5-річчя Нового Сучжоу – району міста, що демонструє постіндустріальний динамізм та розвиток технологічного й культурно-мистецького прогресу. В істо-

Іл. 6. Шен Цянгуо.
Весняний камінь. Бронза. 2014

рію сучасної пластики міста Сучжоу увійшла композиція під назвою «Діалог», призначення якої – стати «аркодужним мостом» між Сінгапуром та Сучжоу.

Здобула визнання в багатьох країнах Сходу і 48-ми метрова композиція Шена Цянгуо «Вище», що зодовільнила амбіції урбанізованого міста.

Шен Цянгуо – знаний і працюючий майстер, творчо налаштований на діалоги, що презентують ефективне входження китайської пластики до світового трансавангардного та постмодерністського мистецького простору. В його активі спостерігаємо багато нефігуративних творів станкового характеру з металу, металевого брухту, що апелюють до сторінок класичного авангарду та постмодерну («Усе ра-

зом», 2011; «Шукати простір», 2014; «Пам'ять Дзянь Нань», 2014) (іл. 6). Талановитий Шен Цянгуо успішно виступив на першій міжнародній презентації в Сучжоу, а його твір було відзначено престижною премією.

Оригінально було визнано абстрактну скульптуру у виконанні заступника голови спілки Шена Цянгуо, однак «серцем» національної виставки образотворчого мистецтва став єдиний твір – робота молодого скульптора Чжана Ібо під назвою «Діалог про майбутнє» (іл. 7).

На виставці також було представлено скульптуру, виконану молодим українським скульптором Павлом Болгариним, який на сьогоднішній день працює в інституті мистецтва Сучжоу та є одним з активних членів мистецького колективу міста.

Спілка скульпторів Сучжоу відіграє важливу роль у культурі провінції та міста. Її комунікативність сповнює атмосферою духовності всю провінцію й найголовніше – вона важлива для розвитку усієї китайської пластики. Своїми ефективними діями, функціональною масштабністю спілка за короткий період творчого життя привернула увагу всієї країни. Чимало відомих митців з Пекіна, Шанхая, Нанкіна навідуються до Сучжоу для вивчення досвіду та участі в церемонії організації виставок. Інформація про престижну інтенсивність пластичної культури міста невпинно розповсюджується через ЗМІ [12]. Після останньої виставки у багатьох інших містах почали організовувати аналогічні експозиції, проводити мистецькі акції, присвячені відкриттю просторів скульптури.

Іл. 7. Чжан Ібо.
Діалог про майбутнє. Фарбований полімер, прозорий полімер. 2014

Місто відчуло потребу в модерній пластичності, а вона, в свою чергу, «пригорнулася» плечем до урбанізованого середовища. З'явилася віра, що місто і пластика далі впевнено йтимуть поруч, сформувалося переконання щодо створення сприятливого клімату для нової рецепції постіндустріального, але емоційного простору.

Висновки. На підставі викладеного можемо твердити, що сучасна пластика Сучжоу – важливий компонент художньої культури. Задля більшої її ефективності було створено спілку скульпторів, куди увійшли майстри давньої технологічної скульптури та майстри, що скеровують яву до інноваційних пошуків.

Виставка скульптури в Сучжоу 2015 р., набувши розголосу в Китаї,

отримала міжнародний резонанс. Варто зауважити, що тут успішно виступили як китайські художники, так і гості з Тайваню, Сінгапуру, США та України.

У перспективі – наповнення просторових комплексів міста новими монументальними композиціями, які органічно впишуться у величних ансамблях архітектоніки нових та найновітніших районів давнього Суджоу – впишуться природно і органічно як

свідчення нестримної динаміки китайського прогресу.

Перспективи подальших досліджень. Дослідження, проведене автором, дасть можливість здійснити подальші компаративістичні порівняння з іншими землями Півночі, Півдня, Заходу та Сходу Китаю, та аналогії зі світовим, а також європейським мистецьким досвідом, зокрема, практикою українських мистців.

1. *Chinese ancient sculpture*. 2011 china youth press. Sun Zhenhua. – p. 215.
2. *Shen Jianguo's Spatial Inspirations from Su Zhou*. 2015 herald, Zhang Yibo. – P. 34–43.
3. *Su Zhou international sculpture exhibition (volume 2)*. 2015 editor: Wang Jianliang, Jiangsu phoenix art press. – p. 93.
4. *Su Zhou international sculpture exhibition (volume 1)*. 2015 editor: Wang Jianliang, Jiangsu phoenix art press. – p. 82.
5. *Su Zhou international sculpture exhibition (volume 2)*. 2015 editor: Wang Jianliang, Jiangsu phoenix art press. – p. 93.
6. *Chinese sculpture history*. 2015. Yuelu press. Wang Ziyun. – p. 903.
7. *Chinese contemporary sculpture*. 2009. Sun Zhenhua. Hebei art press. – p. 299.
8. *Art: cases of Chinese contemporary artists*. 2010. Chen pei. - Beijing construction industry press. – p. 180.
9. *Su Zhou international sculpture exhibition (volume 2)*. 2015 editor: Wang Jianliang, Jiangsu phoenix art press. – p. 93.
10. *China*. The history of culture. 1998. S. Fitzgerald. – p. 456.
11. *Beijing: Chinese wall*. 2005. Moscow Y. Gryshchak. – P. 61–64.
12. *China*. The full history of Tianxia. 2006. G. Kr ger. – p. 448.
13. *Chinese contemporary sculpture*. 2009. Sun Zhenhua. Hebei art press. – p. 299.

Союз скульпторов Сучжоу: симбиоз традиций и модернизма

Ибо Чжан

Аннотация. В статье впервые прослеживаются пути развития скульптуры в Сучжоу (провинция Цзянсу) – важном культурно-художественном центре Среднего Китая. В исследовании говорится о логических мотивациях, которые обусловили развитие скульптуры в главном городе Китая – Сучжоу провинции Цзянсу, а именно: качественной подготовке творческих кадров; связи с мировыми художественными центрами; организации объединения скульпторов в Союз, что побудило их к коллективной презентации творчества в выставках 2015 года.

Ключевые слова: государственный союз скульпторов, традиция, современная пластика, терракотовые воины Ян Миня, Университет техноло-

гий и дизайна, экспозиция, этнонациональный, инновации, красная классика, коммуникативность.

**Union of Sculptors of Suzhou, China:
a Symbiosis of Traditions and Modernity**

Yibo Zhang

Annotation. For the first time the evolution and development of sculpture was noticed in Suzhou, Jiangsu province – the important cultural and artistic center of Middle China, which contributed to the prosperity of the harmonious relationship of society's heavenly spheres, as well as the achievements of modern civilization, were the product of intellectual conquests in different historical epochs. Suzhou civilization closely perceived cultural and artistic traditions and cherished them in the different manifestations of the creative world, foremost, in ancient times, in painting and calligraphy. At the same time there were conditions created for the traditional plastics, that already during the rule of the Tang dynasty reached the development in small sculptural forms, popular in applied arts, mostly in ceramics, due to its utilitarian purpose, especially in funeral ceremony functions. Plastic was always accompanied by ornamental art, which was focused on floral and animal motives. This creative line, which was followed by traditionally outstanding names of artists, went through the ages, inspired by the sense of civilization, and developed into active creative intentions of the traditional character with the usage of diverse materials.

Meanwhile, especially in the end of the 20th century, its development started professional plastic, which originally was condensed by the rhythms of the «red classic» under the influence of the socialist-realist sculpture of the Soviet Union. However, since the late 80s, there was a significant development of modern plastic, strengthening ties with Western and Eastern art centers.

In the work there are properly examined traditional and modern ways of Suzhou sculpture, their dynamics, caused by the activity of the Painting and Arts University in the city, that created a need in concentration of efforts under the aegis of the creative union of artists.

In modern visual art, there is a significant development of sculptural regional differences. The important cultural as well as the industrial and economical center of the Middle China – Suzhou, Jiangsu province contributing to the development of modern sculptures.

The processes dynamics contributed to the successful preparations of the generation's plastic artists, which attracted attention to the sculpture, and here – the attention to its presentation at various exhibitions. The splash of such dynamics occurred due to the demonstration of the exhibition timed to the establishment of the city sculptors union that took place in 2015. On the other hand, it was caused by the growing numbers of young artists, thanks to the successful professional preparation of the young artistic generation that more and more equals the personal artistic vocation to the world's visual practices.

This caused the artistic problem to reflect, to generalize arts movements, practices, and creative initiatives of the new artistic thinking in the atmosphere of China and the region, particularly in Suzhou's artistic space.

The study of the new artistic processes enriches arts vision in general. The practice of Suzhou's sculptors draw the attention of Chinese artistic creativity. However, in Ukrainian history of art, the topic is displayed by the example of the outstanding artist Sheng JiangGuo, whose practice falls in with the tendency of the intensive development of the city. Just a few months ago there was established two volume catalogue that bring together the artists of the traditional practice and the study of arts direction. The author of the fundamental practice, Wang Xiaodong greatly contributed into the study of the sculpture of Middle China. Such works were Sun Chenhua's monographs «The history of Chinese Sculpture», Wang Ziyun's «The history of ancient sculpture», and Chen Pei's «The collection of the catalogues of the modern Chinese sculpture», and can be considered as basic practices. Among western scholars there are distinguished works of S. Fitzgerald «China. The history of culture», Y. Gryshchak's «Beijing: Chinese wall», G. Kr ger's «China. The full history of Tianxia».

The aim of this scientific publication is to define the way of the development of the modern sculpture of Suzhou in the contest of its organizational integration on the level of the Sculptors Union established two years ago. The Sculptors Union, whose exhibition of 2015, demonstrated the connection with the deep traditions of the artistic culture and the need to include practices into modern artistic concepts, show what means are used to achieve the modern, and post modern space. The author set the task to examine the practice on the basis of the first exhibition of the sculptors of Suzhou, and conceptually give rise to thoughts about the modern artistic discourse within plastics. Such practice, as it was shown, drew the attention of the artists from Shanghai, Beijing, Nanjing, to the initiatives of the artistic space of Suzhou, not mentioning the interest from the side of the artists of Singapore, Taiwan, USA. The modern practices of Suzhou are an important component of the artistic culture. To have a large effectiveness the Sculptors Union was established, where there is a harmony between the artists of modern culture with the artists of the ancient technological sculpture and the artists whose imaginations are directed to the innovative searches. The exhibition in Suzhou gained publicity and a world resonance. The exhibition successfully took in guests from Singapore, Taiwan, USA.

In perspective, there is a filling of the space in the city complexes with the monumental compositions that would harmoniously fit into the great ensembles of architectonics of the modern districts of ancient Suzhou, and fitting in naturally as the fact of the evidence of the rampant dynamics of the Chinese progress.

Key words: State Union of Sculptors, tradition, modern plastic, terracotta warriors Yang Min, University of Technology and Design, exhibition, ethno-national, modernism, innovation, academic, red classic, communicative.